

SAVAŞ OYUNLARI

(Kavruk ve Cahil)

EDWARD BOND

Ceviri : Nihal G. Koldaş — Şerif Erol

Müzik : K. Penderecki — K. Stokhausen

Sahneler ve rol dağılımı

1) GİRİŞ

CANAVAR : ALP GİRİTLİ

ANNE : CEYSU KOÇAK

ÖBÜR ÖLÜLER :

NİHAL G. KOLDAŞ ŞERİF EROL - EMRE BAYKAL

2) ÖĞRENME

KIZ : CEYSU KOÇAK

OĞLAN : EMRE BAYKAL

CANAVAR : ALP GİRİTLİ

ÖĞRETMEN : ŞERİF EROL

3) AŞK

KADIN : CEYSU KOÇAK

CANAVAR : ALP GİRİTLİ

4) YEME

CANAVAR : ALP GİRİTLİ
KARISI : NİHAL G. KOLDAŞ

5) SATIŞ

ALICI : ŞERİF EROL
CANAVAR : ALP GİRİTLİ
KARISI : NİHAL G. KOLDAŞ

6) İŞ

CANAVARIN OĞLU : EMRE BAYKAL
CANAVAR : ALP GİRİTLİ
KADIN : CEYSU KOÇAK

7) ORDU

CANAVARIN OĞLU : EMRE BAYKAL
TÜM ÖLÜLER

8) HİÇ KİMSE İNSANLIĞINI KENDİ İSTEĞİYLE BIRAKMAZ

CANAVAR : ALP GİRİTLİ
KARISI : NİHAL G. KOLDAŞ
OĞLU : EMRE BAYKAL

9) CENAZE

TÜM ÖLÜLER

TİYATRO BİR OYUN

Tiyatro yaşamak kadar ciddi bir oyun. Zorunlu olarak oynamakta olduğumuz o koskoca oyunu anlamak, kendimizi tanıyabilmek için, gönüllü ve bilinçli kurduğumuz bir oyun. Yaşamımızda çok sık karşı karşıya kalmadığımız o tiz anlara tiyatrodan her an yaklaşabiliriz. Başka bir kişiliğin ardına sığınarak en derin sırları dökebiliriz ortaya. Bireyler olarak yaşadığımız tüm yabancılaşmalarla yüz yüze kalabilir, oyuncu ve seyirciler olarak kendimizi görmekten dehşete düşebiliriz. Tiyatro hayatın yoğunlaşma noktası, gerçeklik katmanlarının insan bedeninde kesiştiği, tüm duyuların, ve düşünselliğin insandan insana dolaysız akararak dönüşüme uğradığı tek etkinlik alanı, tek sanat türü, seyirci ile oyuncunun gönüllü olarak kurdukları bir oyun tiyatro.

Bu oyunda oyuncu, yazarın (bu, yazarın kendisi bile olsa) düşünselliğinin iletkeni olabilmek için seyirciye kendi yaralarından başka hiçbir şey gösteremez. Seyirciye degeebilmek için oyunlar boyu yaralarını kanatır. Binbir kişilik ardından seslenir seyirciye ama a'tında hep kendisi, kendi çelişkileri ve iç dünyası vardır. Oyuncunun tek sermayesi, en değerli varlığı çıplaklığıdır.

Bu bizce çok değerli bir teşhirciliktir. Herkesin birbirine karşı kapalı ve zırh'lı olmaya zorlandığı bir çağda maskelerin fırlatılıp atıldığı ilk yer, maskelerin yaratıcısı olan tiyatro olmalıdır.

İngiliz Tiyatrosunda, 1956'da «Öfke»nin sahnelenmesiyle başlayan toplum düzenine başkaldırı, 1964'de İşçi Partisi'nin iktidara gelmesi ve 1967'de sansürün kaldırılmasıyla ikinci bir dönem başlar. Bu İkinci Dönem'deki, 1956-64 yıllarının uzantısı yazarlar, eleştirmen John Russell Taylor'un deyimiyle İkinci Dalga'yı oluştururlar. Edward Bond da İkinci Dalga yazarlarındandır.

Bond 1934 yılında Londra'nın işçi bölgesinde doğmuştur. Çocukluğu süresince kültür ayrılığı gösteren çeşitli çevrelerde bulunmuş olmasının toplum yapısını kavramasını sağladığını söyler. Kendisinin en önemli sorunsalı olan şiddet olgusunun bilincine savaş yıllarındaki zor koşulları yaşayarak ulaşmıştır. Bir yüksek okulda öğrenebileceklerinin çok daha fazlasını çeşitli yaşam biçimleri ve insanlar tanıyarak öğrenmiş ve 1953-56 arasındaki askerlik yılları siyasal görüşlerinin olgunlaşmasında çok etkili olmuştur.

Bond hemen hemen bütün oyunlarında şu temel

düşünceyi işler; varolan toplum düzeninde insanın doğal gereksinimleri karşılanamaz. İnsan doğasına aykırı bir düzende hem yaşam hakkı için mücadele etme zorunluluğu hem de hiç bir zaman doyuma ulaşmamak bireyi hırçınlığa, acımasızlığa, saldırganlığa, şiddete iter. Kuşaktan kuşağa taşınan şiddet tohumları toplumsal düzenin temelidir.

Bond'un «Savaş Oyunları» üçlemesinin ilki olan «Red Black and Ignorant» (diğer ikisi «The Tin Can People» ve «Great Peace») kısaca özetlemeye çalıştığımız sorunların çok net olarak işlendiği bir oyundur. Toplumsal ve bireysel yaşamın çeşitli görüntüleri içinde şiddetin varlığı, hatta normalleşmesi, olağanlaşması; içinde bulunduğumuz koşullarda insanca ilişkiler kurmanın mümkün olmadığı, herkesin bir diğerinin çıkarının bir parçası olduğu, oyunda olanca çarpıcılığıyla sergilenmektedir.

Akılcılığın nüvelerini taşıyan, dünyaya temel gereksinimlerinin karşılanması ve biraz da sevgi ve şefkat bulmak beklentisiyle gelen bir çocuğu, akıl dışı bir dünya tarafından daha yolun başında kavurup, (bir Canavar (!) gibi) diğer oyun kişilerinin, yani bizim başımıza dikmek Bond'un hinoğlunun bir esprisi olsa gerek.

Evet, oyunun başından sonuna dek olacakları bilen, büyük bir bilgelikle yaşananların içindeki kaçınılmaz rolünü oynayan, sonra da olanlarla arasına mesafe koyup insanlara olup bitenleri anlatan bu Canavar (!) belki de günümüz toplumunda Bond'un ta kendisidir.

Bilsak Tiyatro Atölyesi söylemek istedikleriyle Bond'un söyledikleri arasında bir paralellik olduğunu

gördüğü için bu oyunu seçti. Şiddetin hiçbir türünün insanlar arası ilişkilerde hüküm sürmesini istemiyoruz. Tiyatro bir sevda meselesiye, seçilen ve oynanacak olan bir oyunun önce o oyunu hazırlayanları değiştirmesi ve dönüştürmesi gerektiğine inanıyoruz.

Bilsak Tiyatro Atölyesi olarak oyunla uğraştığımız sürece kendimizle uğraşabildiysek yorulduğumuza geçecektir. Bu «değme»nin derecesi ne kadar inandırıcı olacağımızı belirleyecektir.

Bilsak Tiyatro Atölyesi

BILSAK TİYATRO ATÖLYESİ üç yıl önce kuruldu. Ağırlıklı olarak oyunculuk eğitimi verilmesi tasarlanan BILSAK TİYATRO ATÖLYESİ bünyesinde yaklaşık 20 öğrenci haftada 20 saatten başlayarak yıl sonundaki oyun sahneleme aşamasında haftada 60 saate varan bir eğitim üretim sürecine girdiler.

A. ve B. ALGAN — E. KESKİN — M. KOPER — T. BARLAS — C. ÇAPAN — H. ŞEVKET — S. VELİOĞLU — M. DENİZ — O. SENEMOĞLU — A. GÜNGÖREN — Y. KARA — M. GÜRMAN — L. ÖKTEM — N. İLERİ — A. LEVENDOĞLU ilk yıl BILSAK TİYATRO'ya katkıda bulunan sanatçı eğitimcilerdi. Yıl sonunda MÜGE GÜRMAN'ın uyarlayıp - yönettiği «CADILAR MACBETH'İ» adlı oyun. Aya Nikola Kilisesinde sahnelendi.

İkinci yıl BILSAK TİYATRO Beklan Algan'ın yönetiminde, A. ALGAN, Ergüder Yoldaş, Line Hatchuel, Erol Keskin, Haluk Şevket'in katkılarıyla eğitim artı proje ağırlıklı bir laboratuvar çalışmasına girdi. Oyuncuların kendi kimliklerini, ele alınan bir konu aracılığı

ile soruşturmaları üzerinde yoğunlaşan çalışmalar, ilk beş ay BİLSAK'ta, son u ay Aya İrini Kilisesinde mekan araştırması olarak, sekiz aylık bir sureyi kapsadı. Bu yıl BİLSAK TİYATRO adıyla çalışmalarını surdren topluluk bu çalışmalara katılmış olan beş kişiden oluşmaktadır.

Bu oyunun çalışma sureci ve oyun seçimi sırasında danıştığımız Sayın Haluk şevket ve Sayın Cevat apan'a, çalışmalarımızı izleyip değerlendiren ve nerileri ile bizi yönlendiren Sayın Erol Keskin'e, ilgisini esirgemeyen Sayın Metin Deniz'e, şeytanlar ve Elmalar Topluğuunun dost oyuncularına, müzik konusunda yardımcı olan Sayın Zafer Oğuz'a, Sayın Nazan zene bize yardımcı olan tüm BİLSAK dostlarına, özellikle giysi ve evre düzeni konusundaki katkılarıyla Cana Dlay ve Arhan Kayar'a, ışık konusunda Osman Denker'e ve son olarak oyunculuğuun temelleri konusundaki öğretilerini tüm gücümüzle uygulamaya çalıştığımız hocamız Sayın Beklan Algan'a sağ olun diyoruz.